

ЦЕНАТА НА СЪВЕТСКАТА ОКУПАЦИЯ

Сумата е 133 280 719 447 лв. В нея влизат над 63,2 млрд. лв. разходи на България при участието ѝ във войната срещу Германия; 30 млрд. разходи по изпълнение на примирието; определените косвени щети в размер на над 27 млрд. лв.; разходи за обезщетения, пенсии и еднократни помощи – 10,9 млрд. лв.

Целият национален доход на България през 1945 г. е 141,8 млрд. лв., а по отношение на редовния бюджет сумата надхвърля три пъти приходната му част от 43 млрд. лв.

Като най-разорително за българското стопанство се посочва изпълнението на финансово-икономическите задължения, произтичащи от чл. 15 на **Съглашението за примирие с България** от 28 октомври 1944 г. То задължава българското правителство да предоставя парични средства, огромни количества храни, стоки, въоръжение, извършването на ремонти и използването на материали за тях и услуги за Съветското главно командване.

До края на октомври 1945 г. те възлизат на над 26,1 млрд. лв. Според последния подробен доклад на БНБ от май 1947 г. само по този член от Съглашението разходите на страната възлизат на огромната сума от 35, 9 млрд. лв. Заедно с разходите по останалите точки от договора сумата нараства на 38,9 млрд. лв.

Финансовата криза в България продължава и след приключването на войната. През 1946 г. държавния бюджет не се изпълнява. Приходите достигат до 39 млрд. лв., а разходите са 65 млрд. лв.

Заради огромните разходи, свързани с войната и изпълнение на Съглашението рязко намаляват и капиталните вложения в производствения сектор, което предизвиква дълбока икономическа криза. От 46,8 млрд. лв. през 1944 г., реалният национален доход през 1945 г. достига едва до 26 млрд. лв. Кризата в българското стопанство и международната изолация се отразяват тежко и на

външнотърговските операции. През 1945 г. страната реализира една една трета от обема на българската външна търговия. В сравнение с 1939 г. вносът достига 20%, а износът – 40%.

Съюзната контролна комисия с преобладаващо съветско участие, създадена за изпълнение на Съглашението, не прави никакви отстъпки и облекчения на отношение на разходите на България за издръжка на съветските войски.

За да избегне очертаващия се срив на държавните финанси, предизвикани от огромните разходи, правителството прибегва до драстични мерки, които нито едно управление дотогава в България не е провеждало. Предприема ограничаване на банковото обръщение. Операцията се извършва от 1 до 16 март 1947 г.

В резултат на нея в банките насилствено са събрани голяма част от паричните наличности на населението, извадени са от употреба старите съкровищни бонове, които преди това поради значителния си обем са използвани като платежно средство и силно е ограничена банкнотната маса в обръщение.

За мащабите на извършеното ликвидиране на паричните ресурси говорят данните на БНБ. Преди обмяната в обръщение е имало 39 млрд. лв. в банкноти и 31 млрд. в съкровищни бонове. От общо 70 млрд. лв. от населението, държавните и частните предприятия са иззети 69 млрд. лв. След обмяната цялото парично обръщение е сведено до 21 млрд. лв.

Тежестите на обмяната са за сметка основно на обикновените граждани, като само от тях принудително да събрани 49,5 млрд. лв. Създаването на условия за стабилизиране на финансите е платено с цената на жестоко ограбване на спестяванията на населението и рязкото свиване на покупателната му способност.

Гражданска инициатива за демонтиране на паметника на съветската армия в София:

demontirane.org